Kohtulahendite kogumik

KOHTUJURISTI ETTEPANEK
MACIEJ SZPUNAR
esitatud 1. veebruaril 2018 [1]

Kohtuasi C-325/16

Industrias Químicas del Vallés, SA
versus
Administración General del Estado,
Sapec Agro, SA

(eelotsusetaotlus, mille on esitanud Tribunal Supremo (Hispaania kõrgeim kohus))

Eelotsusetaotlus – Põllumajandus – Õigusaktide ühtlustamine – Direktiiv 91/414/EMÜ – Direktiiv 2010/28/EL – Taimekaitsevahendite turuleviimine – Loa saanud taimekaitsevahendite uue hindamise menetlus, mida viivad läbi liikmesriigid – Tähtaeg – Pikendamine

I. Sissejuhatus

1. Pestitsiidide perekonda kuuluvad taimekaitsevahendid on vastavalt direktiivile 91/414/EMÜ [2] toimeained ja ühte või mitut toimeainet sisaldavad preparaadid, mis on ette nähtud nimelt taimede või taimsete saaduste kaitseks kõikide kahjulike organismide eest või selliste organismide mõju vältimiseks või taimsete saaduste säilitamiseks. Selle direktiivi I lisas on nimetatud toimeained, mida on lubatud Euroopa Liidu territooriumil müüdavates taimekaitsevahendites kasutada [3]. Metalaksüül, mida on lubatud kasutada ainult fungitsiidina, on üks I lisas loetletud ainetest.

2. Direktiivi 91/414 artikli 3 lõike 1 kohaselt võib taimekaitsevahendit liikmesriigi territooriumil turule viia ja kasutada üksnes juhul, kui selle liikmesriigi pädevad asutused on andnud asjaomase vahendi kasutamiseks loa vastavalt selle direktiivi sätetele. Selleks oli direktiivi 2010/28/EL [4] artikli 3 lõikes 1 ette nähtud tähtaeg 31. detsember 2010, et võimaldada liikmesriikidel vajaduse korral toimeainena metalaksüüli sisaldavate taimekaitsevahendite olemasolevaid lube vastavalt direktiivile 91/414 muuta või tühistada.

3. Käesoleva eelotsusetaotlusega esitab Tribunal Supremo (Hispaania kõrgeim kohus) Euroopa Kohtule esimest korda küsimuse direktiivi 2010/28 artikli 3 lõike 1 tõlgendamise ja konkreetsemalt selles artiklis ette nähtud tähtaja täpse õigusliku olemuse kohta.

1 Algkeel: prantsuse.

2 Nõukogu 15. juuli 1991. aasta direktiiv taimekaitsevahendite turuleviimise kohta (EÜT 1991, L 230, lk 1; ELT eriväljaanne 03/11, lk 332). See direktiiv tunnistati kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. oktoobri 2009. aasta määrusega (EÜ) nr 1107/2009 taimekaitsevahendite turulelaskmise ja nõukogu direktiivide 79/117/EMÜ ja 91/414/EMÜ kehtetuks tunnistamise kohta (ELT 2009, L 309, lk 1).

3 Direktiivi 91/414 artikli 2 lõigete 3 ja 4 kohaselt on toimeained keemilised elemendid, nende ühendid, mikroorganismid ja viirused, mis avaldavad üldist või erilist toimet kahjulikele organismidele või taimedele, taimeosadele või taimsetele saadustele.

4 Komisjoni 23. aprilli 2010. aasta direktiiv, millega muudetakse nõukogu direktiivi 91/414/EMÜ, et lisada toimeainete hulka metalaksüül (ELT 2010, L 104, lk 57).

II. Õiguslik raamistik

A. Liidu õigus

1. Direktiiv 91/414

4. Selle direktiivi artikli 6 lõikes 2 on ette nähtud:

„Liikmesriik, kes saab taotluse toimeaine kandmiseks I lisasse, tagab viivitamata, et taotleja esitab teistele liikmesriikidele ja komisjonile toimiku, mis teadaolevalt vastab II lisas esitatud nõuetele, ja III lisale vastava toimiku, mis on koostatud vähemalt ühe kõnealust toimeainet sisaldava preparaadi kohta. Komisjon edastab toimiku hindamiseks artiklis 19 osutatud alalisele taimetervise komiteele."

5. Selle direktiivi artikli 8 lõikes 2 on sätestatud:

„Ilma et see piiraks lõike 3 või direktiivi 79/117/EMÜ sätete kohaldamist, võib liikmesriik erandina artiklist 4 lubada 12 aasta jooksul pärast käesoleva direktiivi teatavakstegemist enda territooriumil turule viia taimekaitsevahendeid, mis sisaldavad I lisasse loetlemata toimeaineid, mis on juba turul kaks aastat pärast käesoleva direktiivi teatavakstegemise kuupäeva.

[…]"

6. Sama direktiivi artikli 8 lõike 2 viimases lõigus on ette nähtud:

„Esimeses lõigus osutatud 12aastase ajavahemiku jooksul võib pärast seda, kui artiklis 19 osutatud komitee on asjaomase toimeaine üle vaadanud, teha kõnealuses artiklis sätestatud korras otsuse kõnealuse toimeaine I lisasse lisamise kohta ja lisamise tingimuste kohta või juhul, kui artiklis 5 esitatud nõuded ei ole täidetud või kui nõutavat teavet ja andmeid ei ole ettenähtud aja jooksul esitatud, otsuse selle kohta, et kõnealust toimeainet ei kanta I lisasse. Liikmesriigid tagavad, et asjakohaste lubade andmine, tühistamine või muutmine toimub ettenähtud aja jooksul."

7. Direktiivi 91/414 artikli 13 lõike 1 punktides a ja b, artikli 13 lõike 3 punktis d ja artikli 13 lõikes 6 on sätestatud:

„1. Ilma et see piiraks artikli 10 kohaldamist, nõuavad liikmesriigid, et taimekaitsevahendi jaoks loa taotlejad esitaksid koos taotlusega:

a) toimiku, mis vastab olemasolevaid teaduslikke ja tehnilisi teadmisi silmas pidades III lisas sätestatud nõuetele [edaspidi „III lisale vastav toimik"]

ja

b) iga taimekaitsevahendis sisalduva toimeaine kohta toimiku, mis vastab olemasolevaid teaduslikke ja tehnilisi teadmisi silmas pidades II lisas sätestatud nõuetele [edaspidi „II lisale vastav toimik"].

[…]

3. Loa andmisel ei kasuta liikmesriigid II lisas osutatud teavet teiste taotlejate huvides:

[…]

d) viie aasta jooksul alates sellest, kui pärast toimeaine esmakordseks I lisasse kandmiseks või toimeaine I lisasse kandmise tingimuste muutmiseks või sinna jätmiseks vajaliku täiendava teabe saamist tehakse otsus toimeaine I lisasse kandmise tingimuste muutmise või sinna jätmise kohta, tingimusel et kõnealune viieaastane ajavahemik ei lõpe enne lõike 3 punktides b ja c sätestatud ajavahemike lõppu, sellisel juhul pikendatakse kõnealust viieaastast ajavahemikku kuni kõnealuste ajavahemike lõpuni.

[…]

6. Erandina lõikest 1 võivad liikmesriigid selliste toimeainete puhul, mis on juba turul kaks aastat pärast käesoleva direktiivi teatavakstegemist, ja asutamislepingut kohaselt arvesse võttes jätkata nõutavaid andmeid käsitlevate siseriiklike eeskirjade kohaldamist kuni kõnealuste toimeainete kandmiseni I lisasse.“

2. Direktiiv 2010/28

8. Direktiivi 2010/28 põhjendustes 7–9 on märgitud:

„(7) Enne toimeaine I lisasse kandmist tuleks ette näha mõistlik ajavahemik, et liikmesriigid ja huvitatud isikud saaksid valmistuda toimeaine lisamisest tulenevate uute nõuete täitmiseks.

(8) Ilma et see piiraks direktiiviga 91/414/EMÜ kindlaks määratud kohustusi, mis kaasnevad toimeaine lisamisega I lisasse, tuleks pärast toimeaine loetelusse lisamist anda liikmesriikidele kuus kuud metalaksüüli sisaldavate taimekaitsevahendite kehtivate kasutuslubade läbivaatamiseks, et tagada direktiivis 91/414/EMÜ, eriti selle artiklis 13 sätestatud nõuete ja I lisas sätestatud tingimuste täitmine. Liikmesriigid peaksid vastavalt vajadusele kehtivaid lube muutma, need asendama või tühistama direktiivi 91/414/EMÜ sätete kohaselt. Erandina eespool nimetatud tähtajast tuleks ette näha pikem ajavahemik kõiki taimekaitsevahendeid ja kavandatud kasutusviise käsitlevate täielike III lisa kohaste andmete esitamiseks ja hindamiseks kooskõlas direktiivis 91/414/EMÜ sätestatud ühtsete põhimõtetega.

(9) Määruse (EMÜ) nr 3600/92[5] raames hinnatud toimeainete direktiivi 91/414/EMÜ I lisasse kandmisel saadud kogemused on näidanud, et kehtivate lubade omanike kohustuste tõlgendamisel võib seoses andmetele juurdepääsuga ette tulla raskusi. Et neid raskusi edaspidi vältida, on vaja täpsustada liikmesriikide kohustused, eelkõige kohustus kontrollida, et loa omanik on näidanud, et tal on juurdepääs toimikule, mis vastab kõnealuse direktiivi II lisa nõuetele. Selline täpsustamine ei too liikmesriikidele ega loa omanikele kaasa uusi kohustusi võrreldes I lisa muutmiseks seni vastu võetud direktiividega.“

9. Direktiivi artiklis 3 on sätestatud:

„1. Vastavalt direktiivile 91/414/EMÜ muudavad või tühistavad liikmesriigid vajaduse korral 31. detsembriks 2010 toimeainet metalaksüül sisaldavate taimekaitsevahendite olemasolevad load.

Eelkõige kontrollivad nad nimetatud tähtpäevaks, et kõnealuse direktiivi I lisas metalaksüüli suhtes sätestatud tingimused on täidetud, välja arvatud kõnealuseid toimeaineid käsitleva kande B osas nimetatud tingimused, ning et loa omanikul on olemas kõnealuse direktiivi artikli 13 tingimuste kohaselt II lisa nõuetele vastav toimik või juurdepääs sellele.

5 Komisjoni 11. detsembri 1992. aasta määrus (EMÜ) nr 3600/92, millega nähakse ette taimekaitsevahendite turuleviimist käsitleva nõukogu direktiivi 91/414/EMÜ artikli 8 lõikes 2 osutatud tööprogrammi esimese etapi üksikasjalikud rakenduseeskirjad (EÜT 1992, L 366, lk 10; ELT eriväljaanne 03/13, lk 242).

2. Erandina lõikest 1 viivad liikmesriigid iga lubatud taimekaitsevahendi puhul, mis sisaldab metalaksüüli ainsa toimeainena või ühena mitmest toimeainest, mis kõik on hiljemalt 30. juuniks 2010 lisatud direktiivi 91/414/EMÜ I lisa loetelusse, läbi toote uue hindamise direktiivi 91/414/EMÜ III lisa nõuetele vastava toimiku põhjal vastavalt kõnealuse direktiivi VI lisas sätestatud ühtsetele põhimõtetele ning arvestades kõnealuse direktiivi I lisa metalaksüüli käsitleva kande B osa. Sellest hinnangust lähtuvalt otsustavad nad, kas toode vastab direktiivi 91/414/EMÜ artikli 4 lõike 1 punktides b, c, d ja e sätestatud tingimustele.

[…]“

10. Kõnealuse direktiivi artikkel 4 on sõnastatud järgmiselt:

„Käesolev direktiiv jõustub 1. juulil 2010.“

3. Hispaania õigus

11. 26. novembri 1992. aasta seaduse 30/1992 avaliku sektori asutuste õiguslikku regulatsiooni ja ühise haldusmenetluse kohta (Ley 30/1992 de Régimen Jurídico de las Administraciones Públicas y del Procedimiento Administrativo Común)[6] artikli 49 lõikes 3 on sätestatud:

„Huvitatud isikute taotlus tähtaja pikendamiseks, nagu ka otsus selle taotluse kohta tehakse igal juhul enne kõnealuse ajavahemiku lõppu. Aegunud tähtaega ei saa mingil juhul pikendada. […]“

III. Põhikohtuasja faktilised asjaolud, eelotsuse küsimused ja menetlus Euroopa Kohtus

12. Industrias Químicas del Vallés, SA (edaspidi „IQV“) on Hispaania õiguse alusel asutatud äriühing, mille majanduslik tegevusala on keemiakaupade ja taimekaitsevahendite tootmine ja turustamine. Muu hulgas impordib ta Hispaaniasse metalaksüüli ja turustab seda toimeainet sisaldavaid tooteid mitmetes liikmesriikides.

13. Sapec Agro, SA on Portugali õiguse alusel asutatud äriühing, kes on tegev taimekaitsevahendite ja -lahenduste ning taimsete toitainete tootearenduse alal. Tal on olemas metalaksüüli sisaldavate taimekaitsevahendite tootearenduse load.

14. Euroopa Komisjon võttis 2. mail 2003 vastu otsuse 2003/308/EÜ metalaksüüli nõukogu direktiivi 91/414/EMÜ I lisasse kandmata jätmise ja kõnealust toimeainet sisaldavate taimekaitsevahendite lubade tühistamise kohta.[7]

15. Selle otsuse tühistas Euroopa Kohus kohtuasjas Industrias Químicas del Vallés *vs.* komisjon[8]. Pärast seda tühistamist võttis komisjon vastu direktiivi 2010/28, millega muudetakse direktiivi 91/414, et kanda toimeaine metalaksüül sellesse.

16. 30. aprillil 2010 algatati Hispaanias vastavalt direktiivi 2010/28 artikli 3 lõikele 1 omal algatusel toimeainena metalaksüüli sisaldavate taimekaitsevahendite turuleviimise lubade uuesti läbivaatamise menetlus.

6 26. novembri 1992. aasta seadus 30/1992 avaliku sektori asutuste õiguslikku regulatsiooni ja ühise haldusmenetluse kohta (La Ley 30/1992 de Régimen Jurídico de las Administraciones Públicas y del Procedimiento Administrativo Común) (*BOE* nr 285, 27.11.1992, lk 40300), mida on muudetud 13. jaanuari 1999. aasta seaduse 4/1999 (Ley 4/1999) (*BOE* nr 12, 14.1.1999, lk 1739) artikliga 1.14.

7 ELT 2003, L 113, lk 8; ELT eriväljaanne 03/38, lk 495.

8 Kohtuotsus, 18.7.2007, Industrias Químicas del Vallés *vs.* komisjon (C-326/05 P, EU:C:2007:443).

17. Sellega seoses esitas IQV Hispaania ametiasutusele oma metalaksüüli sisaldavate taimekaitsevahendite uuesti registreerimise taotluse koos toimikuga, mille see ametiasutus tunnistas direktiivi 91/414 II lisa nõuete seisukohast täielikuks.

18. 29. juunil 2010 esitas Sapec Agro samuti taotluse oma metalaksüüli sisaldavate taimekaitsevahendite uuesti registreerimiseks [9].

19. 30. detsembril 2010, s.o üks päev enne direktiivi 2010/28 artikli 3 lõikes 1 ette nähtud 31. detsembri 2010 tähtaja lõppu taotles Sapec Agro Hispaania ametiasutuselt lisatähtaega oma esitatud toimiku täiendamiseks direktiivi 91/414 II lisa nõuete osas. Sapec Agro põhjendas taotlust sellega, et tal oli tekkinud raskusi toimiku dokumentidega, mille oli Portugali Vabariik referentliikmesriigina läbi vaadanud.

20. 3. märtsil 2011 andis Hispaania ametiasutus Sapec Agrole taotletud tähtajapikendust.

21. 5. aprilli 2011. aasta otsusega teatas Dirección General de Recursos Agrícolas y Ganaderos (põllumajanduse ja loomakasvatuse peadirektoraat, Hispaania), et Sapec Agro esitatud toimik toimeaine metalaksüüli kohta oli direktiivi 91/414 II lisa nõuete seisukohast täielik.

22. IQV esitas 9. mail 2011 selle otsuse peale vaide Secretaría General de Medio Rural del Ministerio de Medio Ambiente, y Medio Rural y Marinole (keskkonna ning maaelu- ja merekeskkonna ministeeriumi maaelu peasekretariaat, Hispaania). See vaie jäeti 7. novembri 2011. aasta otsusega rahuldamata põhjendusega, et IQV-l puudus kaebeõigus, märkides, et IQV huvi oli ainult konkurentsialane.

23. IQV esitas selle rahuldamata jätmise otsuse peale haldusasjas kaebuse, mille jättis Tribunal Superior de Justicia de Madrid (Madridi kõrgem kohus, Hispaania) 22. jaanuaril 2014 samuti kaebeõiguse puudumise tõttu rahuldamata.

24. IQV esitas kassatsioonkaebuse Tribunal Supremole (kõrgeim kohus), väites nimelt, et asjaolu, et 31. detsembril 2010 lõppenud tähtaega ei olnud võimalik pikendada, mitte ainult ei tulene direktiivi 2010/28 sõnastusest, vaid on ka õigustatud vajadusega kaitsta investeeringuid, mis on tehtud nende andmete koostamiseks, mis tuleb esitada selleks, et komisjon saaks toimeainet või liikmesriik taimekaitsevahendit hinnata.

25. Sapec Agro ja pädeva haldusasutuse sõnul saab kõnealust tähtaega pikendada, nagu tuleneb nende sõnul kohtuotsusest, mille tegi Euroopa Kohus kohtuasjas Industrias Químicas del Vallés *vs.* komisjon [10].

26. Eelotsusetaotluse esitanud kohus tuvastas, et tema menetlusse antud kohtuvaidluse lahendamiseks on vaja tõlgendada direktiivi 2010/28 artikli 3 lõiget 1 koostoimes selle direktiivi põhjendusega 8. Eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib, et näib, et kohtuotsus Industrias Químicas del Vallés *vs.* komisjon [11] on kõige olulisem pretsedent ja räägib pikendamise kasuks.

27. See kohus leiab siiski, et erinevalt sellest kohtuasjast puudutavad põhikohtuasjas kõne all olevad faktilised asjaolud mitte ametiasutuse vastuolulist tegevust, mis tekitas asjaomasele poolele segadust, vaid tähtaega, mis – nagu seda on direktiivis 2010/28 mitmel korral täpsustatud – lõppes 31. detsembril 2010.

9 Tuleb märkida, nagu komisjon kohtuistungil märkis, et kuigi pooled kasutavad oma kirjalikes seisukohtades mõistet „uuesti registreerimine“, ei ole tegu uuesti registreerimisega, vaid aine samaväärsuse hindamisega direktiivi 91/414 II lisa nõuete seisukohast. Liikmesriigid peavad seega lube kas muutma või need tühistama.

10 Kohtuotsus, 18.7.2007, Industrias Químicas del Vallés *vs.* komisjon (C-326/05 P, EU:C:2007:443).

11 Kohtuotsus, 18.7.2007 (C-326/05 P, EU:C:2007:443).

28. Nendel asjaoludel otsustas Tribunal Supremo (kõrgeim kohus) 6. mai 2016. aasta kohtuotsusega, mis saabus Euroopa Kohtu kantseleisse 9. juunil 2016, menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

„1. Kas tähtaeg, mis on ette nähtud direktiivi 2010/28 artikli 3 lõikes 1 („hiljemalt 31. detsembriks 2010“) ja sama direktiivi artikli 3 lõike 1 teises lõigus („nimetatud tähtpäevaks“), mis viitavad ka 31. detsembrile 2010 koostoimes direktiivi 2010/28 põhjenduses 8 osutatud kuuekuulise tähtajaga, on direktiivi 91/414/EÜ ülesehituses seatud eesmärgi tõttu kohustuslik tähtaeg, mistõttu ei ole liikmesriikidel lubatud seda pikendada, nii et selle arvestamise määrab üksnes direktiiv?

2) Kui otsustatakse, et seda tähtaega võib pikendada, siis kas niisuguse pikendamise otsus tuleb vastu võtta sõltumatult selle pikendamise taotlemise ja võimaldamise spetsiifilistest menetluseeskirjadest või, kuna see otsus kuulub liikmesriikide pädevusse, peavad liikmesriigid otsuse tegema vastavalt oma siseriiklikele õigusaktidele, kuna nemad on direktiivi artikli 3 lõikes 1 ette nähtud menetlusnormide adressaadid?“

29. Kirjalikud seisukohad esitasid IQV, Hispaania valitsus ja komisjon.

30. IQV, Sapec Agro, Hispaania valitsuse ja komisjoni suulised seisukohad kuulati ära kohtuistungil, mis peeti 9. novembril 2017.

IV. Õiguslik analüüs

A. Vastuvõetavus

31. Käesolev kohtuasi tõstatab kõigepealt eelotsusetaotluse vastuvõetavuse küsimuse. Eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib nimelt, et nii pädev haldusasutus kui ka esimese astme kohus järeldas, et IQV-l puudub kaebeõigus, ja et tema ise ei ole seda küsimust veel analüüsinud, mistõttu on eelotsuse küsimused esitanud üksnes juhul, kui tunnistatakse IQV põhjendatud huvi. Eelotsusetaotluse esitanud kohus juhib aga tähelepanu sellele, et kaebeõiguse puudumine, millele tugineb haldusasutus, ei ole eelotsusetaotluse esitamiseks asjassepuutuv.

32. Märgin siinkohal, et eelotsusetaotluse esitanud kohtu ülesanne on otsustada siseriikliku õiguse alusel põhjendatud huvi säilimise üle põhikohtuasjas. Selle küsimuse hindamine ei ole Euroopa Kohtu ülesanne. Euroopa Kohus võib keelduda liikmesriigi kohtu esitatud eelotsuse küsimusele vastamast vaid siis, kui on ilmne, et see küsimus on hüpoteetiline[12].

33. Käesolevas kohtuasjas on olemas piisav seos põhikohtuasja esemega, kuna IQV tugines oma kirjalikes ja suulistes seisukohtades Euroopa Kohtus liidu õigusnormidele, mida on nimetatud eelotsuse küsimustes, ja Sapec Agro vaidlustas selle argumentatsiooni oma suulistes seisukohtades. Tõstatatud õiguslikke küsimusi saab hinnata eelotsusetaotluse esitanud kohtu viidete põhjal faktidele ja õiguslikule.

34. Olen seega seisukohal, et eelotsusetaotlus on vastuvõetav.

12 Kohtuotsus, 16.6.2015, Gauweiler jt (C-62/14, EU:C:2015:400, punkt 25).

B. Sisulised küsimused

1. Sissejuhatavad märkused

35. Kirjalik ja suuline menetlus võimaldasid kõiki selle kohtuasja aspekte põhjalikumalt selgitada. Järelikult on minu arvates enne direktiiviga 2010/28 kehtestatud kõnealuse tähtaja olemuse analüüsimist tarvilik teha ülevaade direktiivist 91/414 ja üldisemalt toimeaine kandmist selle direktiivi I lisasse käsitlevatest direktiividest.

a) Direktiiv 91/414

36. Alustuseks tuleks meelde tuletada, et direktiiv 2010/28 on direktiivi 91/414 rakendusdirektiiv. Direktiiv 91/414 käsitleb taimekaitsevahendite nende kaubanduslikul kujul lubamist, turuleviimist, kasutamist ja kontrolli Euroopa Liidus. Direktiivi 91/414 eesmärk on vältida, et turule viiakse taimekaitsevahendeid, millel on lubamatud kahjulikud mõjud taimedele ja taimsetele saadustele, keskkonnale, inimeste või loomade tervisele ja põhjaveele.

37. Selle eesmärgi saavutamiseks reguleerib direktiiv 91/414 nimelt kahte eri liiki lube. Ühelt poolt *toimeainete lubamist ja kasutamist*, nagu need on selle direktiivi artikli 2 lõikes 4 määratletud, ja teiselt poolt *neid aineid sisaldavate taimekaitsevahendite lubamist*.

38. *Toimeainete* direktiivi 91/414 *I lisasse kandmise* kohta tuleb meelde tuletada, et seda reguleerib selle direktiivi artikkel 6. Selle lisasse kandmise eest vastutab komisjon nn registreerimisdirektiivide abil, millega nimetatud I lisa muudetakse (nagu käesoleval juhul direktiiv 2010/28). Kui vaja, näeb komisjon vastavalt direktiivi 91/414 artikli 5 lõikele 4 ette asjaomase aine kasutamise nõuded. Ainete I lisasse kandmise taotlusega koos tuleb esitada kaks erinevat tehnilist toimikut: üks, väga üksikasjalik, mis peab vastama direktiivi 91/414 II lisas sätestatud tingimustele [13], on vajalik aine eeldatavate inimesi, loomi või keskkonda mõjutavate ohtude hindamiseks ja teine toimik, mis käsitleb vähemalt ühte seda toimeainet sisaldavat preparaati, mis vastab selle direktiivi III lisas sätestatud tingimustele [14].

39. Mis puutub *neid toimeaineid sisaldavate aimekaitsevahendite lubamisse*, siis tuleks meelde tuletada, et vastavalt direktiivi 91/414 artiklile4 lubavad liikmesriigid turustada ainult taimekaitsevahendeid, mille „toimeained on loetletud I lisas“ ja mis vastavad selles lisas loetletud nõuetele [15]. Kui see nii ei ole, ei tohi liikmesriigid neid tooteid lubada. Direktiivi 91/414 artikli 13 lõike 1 kohaselt tuleb koos iga nende toodete loataotlusega esitada III lisale vastav toimik ja iga taimekaitsevahendis sisalduva toimeaine kohta II lisale vastav toimik.

40. Direktiiv 91/414 näeb ette ka mitu *üleminekumeetmed*. Nii on selle direktiivi artikli 8 lõikega 2 liikmesriikidel lubatud üleminekuajal anda loa selliste taimekaitsevahendite turuleviimiseks, mis sisaldavad I lisas loetlemata toimeaineid, mis on olnud juba turul kaks aastat pärast kõnealuse direktiivi teatavakstegemise kuupäeva., nagi metalaksüül [16]. Täpsemalt näeb direktiivi 91/414 artikli 13 lõige 6 näeb ette erandi sama direktiivi artikli 13 lõikes 1 sätestatud kohustusest, mille kohaselt tuleb koos taimekaitsevahendi loa taotlusega esitada direktiivi 91/414 II ja III lisa kohased toimikud (välja arvatud juhul, kui need on kehtivate lubade omanikule kättesaadavad). See erand kehtib kuni pärast kõnealuse direktiivi teatavakstegemist juba kaks aastat turul olev toimeaine ei ole I lisasse kantud.

13 II lisa sisaldab toimeaine kohta üksikasjaliku teabe andmise nõudeid.

14 III lisa sisaldab tingimusi taimekaitsevahendi kohta.

15 Vt direktiivi 91/414 artikli 3 lõige 1.

16 Üleminekusäte direktiivi 91/414 artikli 4 üldiste eeskirjade kohta, mis käsitleb liikmesriikide poolt taimekaitsevahendite lubade andmist, läbivaatamist ja tühistamist.

41. Need üleminekumeetmed kaotavad kehtivuse, kui jõustub direktiiv, millega kantakse toimeaine I lisasse, siis on kehtiv eeskiri taas direktiivi 91/414 artikli 13 lõikes 1 sätestatud eeskiri. Alates sellest hetkest peavad liikmesriigid ühelt poolt tagama, et koos *uute lubade* taotlusega esitatakse II ja III lisa kohased toimikud, ja teiselt poolt kontrollima, et *kehtivate lubade* omanikel on olemas need toimikud või õigus nendega tutvuda.

b) Registreerimisdirektiivid ja direktiiv 2010/28

42. Nagu komisjon oma kirjalikes seisukohtades õigesti tähelepanu juhtis, muudaks registreerimisdirektiivi vahetu kohaldamine kehtivate lubade omanike õiguslikku seisundit üle öö radikaalselt. Seepärast määratakse selleks, et liikmesriigid ja ettevõtjad saaksid võtta vajalikke meetmeid seoses kehtivate lubadega, registreerimisdirektiivides mitmeid tähtaegu.

43. Esiteks jõustub registreerimisdirektiiv alles mitu kuud pärast avaldamist[17]. Direktiiv 2010/28 avaldati 24. aprillil 2010 ja see jõustus 1. juulil 2010[18].

44. Teiseks on liikmesriikidel alates registreerimisdirektiivi jõustumisest aega kuus kuud selle direktiivi siseriiklikusse õigusesse ülevõtmiseks. Mis puutub direktiivi 2010/28, siis selle artikkel 2 kohustas liikmesriike jõustama hiljemalt 31. detsembriks 2010 selle direktiivi järgimiseks vajalikud õigus– ja haldusnormid. Selliste riiklike eeskirjade vastuvõtmine eeldab direktiivist 91/414 tulenevate kohustuste täielikku täitmist pärast toimeaine I lisasse kandmist ja eelkõige asjaomast toimeainet sisaldavate taimekaitsevahendite täielikku vastavust nimetatud direktiivile.

45. Toimeainet sisaldavate taimekaitsevahendite direktiivile 91/414 vastavuse kontrollimine eeldab, et esiteks tuleb kontrollida, kas *kasutatav kõnealuse aine variant vastab I lisas ette nähtud tingimustele*, see tähendab puhtuse tingimustele ja vastava kande A osas (kemikaalid) kehtestatud tingimustele[19]. Seepärast on registreerimisdirektiividega, üldjuhul artiklis 2, sätestatud tähtaeg, nende direktiivide siseriiklikku õigusesse ülevõtmiseks sama, mis on nendes direktiivides üldiselt artikli 3 lõikes 1 kehtestatud tähtaeg selleks, et kontrollida, kas tootes sisalduva toimeaine konkreetne variant (käesoleval juhul metalaksüül) vastab direktiivi 91/414 I lisa tingimustele.

46. Komisjon selgitab selle kohta, et liikmesriigid saavad *kontrollida toimeaine konkreetseid kasutusi* neil juba olemasolevate andmete põhjal loa kohta, mille nad on andnud enne toimeaine kandmist direktiivi 91/414 I lisasse selle direktiivi artikli 8 lõike 2 alusel[20]. Seevastu *toimeaine puhtusastme kontrolli* saab teha ainult II lisale vastava toimiku põhjal[21]. Seega nõuavad direktiivi 91/414 artikli 6 lõige 2 ja artikli 13 lõike 1 punkt b selle toimiku esitamist vastavalt toimeaine heakskiitmiseks ja seda toimeainet sisaldavate taimekaitsevahendite lubamiseks. Seega kehtestatakse registreerimisdirektiivides II lisale vastava toimiku esitamiseks ja I lisa tingimuste kontrollimiseks sama tähtaeg, mis on nimelt – nagu eespool märgitud – registreerimisdirektiivi ülevõtmise tähtaeg, mis on määratud 31. detsembrile 2010[22].

17 Registreerimisdirektiivi jõustumisel muudab komisjon direktiivi 91/414 I lisa, et asjaomane aine sellesse lisasse kanda.

18 Tuletan meelde, et direktiivi 2010/28 põhjenduses 7 on täpsustatud, et see tähtaeg peab võimaldama liikmesriikidel ja huvitatud isikutel teha vajalikke ettevalmistusi.

19 Välja arvatud vastava kande B osa (mikroorganismid ja viirused) tingimused. Komisjon täpsustab oma kirjalikes seisukohtades, et selleks, et mitte muuta teksti keerulisemaks, ei lisa ta süstemaatiliselt järgmistesse punktidesse täpsustust „välja arvatud vastava kande B osa tingimused“, kui ta viitab I lisas kõnealuse aine kohta kehtestatud tingimuste kontrollimisele. Viidet nendele tingimustele tuleb siiski mõista nii, et see sisaldab seda täpsustust.

20 Vt käesoleva ettepaneku punktid 5 ja 40.

21 Toimik, mis on vajalik selleks, et hinnata aine eeldatavaid ohtusid inimestele, loomadele või keskkonnale. Vt käesoleva ettepaneku punkt 38.

22 Vt direktiivi 2010/28 põhjendus 8.

47. Teiseks on eespool nimetatud kontrollimise jaoks kontrollida, kas *taimekaitsevahend ise* ja mitte ainult selles sisalduv toimeaine on direktiiviga 91/414 kooskõlas ja eelkõige, et seda on hinnatud vastavalt selle direktiivi VI lisas sätestatud ühtsetele põhimõtetele ning et see vastab sama direktiivi artikli 4 lõike 1 punktides b–e sätestatud tingimustele.

48. Komisjoni sõnul peaks see „uus hindamine“ teoreetiliselt registreerimisdirektiivi ülevõtmise ajal valmis olema. Praktikas aga on uuesti hinnatavate taimekaitsevahendite arv ja sellest uuest hindamisest tingitud töökoormus nii suur, et ei saaks mõistlikult eeldada, et liikmesriigid viivad selle lõpule ülevõtmistähtaja jooksul (välja arvatud juhul, kui on ette nähtud äärmiselt pikk ülevõtmistähtaeg). Järelikult – nagu on märgitud registreerimisdirektiivide põhjendustes ja konkreetsemalt direktiivi 2010/28 põhjenduses 8 – on vaja anda ettevõtjatele ja liikmesriikidele pikem ajavahemik vastavalt kõiki taimekaitsevahendeid ja kavandatud kasutusviise käsitlevate täielike III lisa kohaste toimikute esitamiseks ja hindamiseks. Üldjuhul lõpeb see tähtaeg neli aastat pärast registreerimisdirektiivi jõustumist. Direktiivi 2010/28 puhul on tähtaeg 30. juuni 2014 märgitud artikli 3 lõikes 2.

2. Eelotsuse küsimused

49. Tribunal Supremo (kõrgeim kohus) soovib oma eelotsuse küsimustega teada, kuidas tuleb tõlgendada direktiivi 2010/28 artikli 3 lõiget 1, pidades silmas selle direktiivi põhjendust 8.

50. Konkreetselt esimese küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas direktiivi 2010/28 artikli 3 lõikes 1 ette nähtud tähtaeg 31. detsember 2010 on kohustuslik tähtaeg või kas liikmesriigid võivad niisugust tähtaega pikendada. Teise küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus kindlaks teha, millistel tingimustel tuleks niisugust tähtajapikendust anda. See viimane küsimus on aga esitatud ainult juhuks, kui kõnealust tähtaega saab pikendada.

51. On oluline kohe täpsustada, et IQV ja komisjon väitsid oma kirjalikes seisukohtades, et direktiivi 2010/28 artikli 3 lõikes 1 ette nähtud tähtaeg on kohustuslik tähtaeg, mida liikmesriigid ei või pikendada, samas kui Sapec Agro ja Hispaania valitsus leiavad üksmeelselt, et selle direktiiviga ette nähtud tähtaeg ei ole kohustuslik tähtaeg. Hispaania valitsus on järelikult seisukohal, et nimetatud tähtaega saab pikendada vastavalt liikmesriikide menetlusõiguse eeskirjadele, kõikidel juhtudel nõuetekohaselt põhjendatud põhjustel, arvestades iga konkreetse juhtumi asjaolusid ja vastavuses direktiiviga 91/414 reguleerivate põhimõtetega.

3. Direktiivi 2010/28 artikli 3 lõikes 1 ette nähtud tähtaja analüüs

52. Vastavalt Euroopa Kohtu väljakujunenud kohtupraktikale tuleb liidu õigusnormi tõlgendamisel arvesse võtta mitte üksnes normi sõnastust, vaid ka konteksti ning selle õigusaktiga taotletavaid eesmärke, mille osa õigusnorm on [23].

a) Direktiivi 2010/28 artikli 3 lõike 1 grammatiline tõlgendamine

53. Direktiivi 2010/28 artikli 3 lõige 1 näeb selgelt ette, et „[v]astavalt direktiivile [91/414] muudavad või tühistavad liikmesriigid vajaduse korral 31. detsembriks 2010 toimeainet metalaksüül sisaldavate taimekaitsevahendite olemasolevad load“. Peale selle on selle õigusnormi teises lõigus sätestatud, et „[e]lkõige kontrollivad [liikmesriigid 31. detsembriks 2010], et kõnealuse direktiivi I lisas metalaksüüli suhtes sätestatud tingimused on täidetud, välja arvatud kõnealuseid toimeaineid käsitleva kande B osas nimetatud tingimused, ning et loa omanikul on olemas kõnealuse direktiivi artikli 13 tingimuste kohaselt II lisa nõuetele vastav toimik või juurdepääs sellele“.

23 Vt eelkõige kohtuotsus, 16.7.2015, Lanigan (C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, punkt 35).

54. Selle sätte sõnastus on põhimõtteliselt piisav selleks, et näidata, et 31. detsember 2010 on kohustuslik tähtaeg, mida liikmesriigid ei saa pikendada. Võib siiski küsida, kas direktiivi 2010/28 ülesehitus, eesmärk ja õiguslik kontekst kinnitavad seda tõlgendust.

b) Direktiivi 2010/28 artikli 3 lõike 1 kontekstipõhine tõlgendamine

55. Direktiivi 2010/28 artikli 3 lõikes 1 ette nähtud tähtaega tuleb tõlgendada ka selle direktiivi üldist ülesehitust arvestades.

56. Esiteks, nagu on käesoleva ettepaneku punktis 43 meelde tuletatud, jõustus direktiiv 2010/28 1. juulil 2010. Selle artiklis 2 on sätestatud, et liikmesriigid peaksid selle direktiivi oma riigi õigusaktidesse üle võtma hiljemalt 31. detsembriks 2010. See kuupäev oli ka komisjoni poolt direktiivi 2010/28 artikli 3 lõikes 1 ette nähtud tähtaeg, et võimaldada liikmesriikidel olemasolevad toimeainena metalaksüüli sisaldavate taimekaitsevahendite load läbi vaadata. Järelikult, nagu nähtub käesoleva ettepaneku punktidest 45 ja 46, on direktiivis 2010/28 kehtestatud sama tähtaeg, s.o 31. detsember 2010 selle direktiivi ülevõtmiseks (artikkel 2) ja liikmesriikide poolt kehtivate toimeainena metalaksüüli sisaldavate taimekaitsevahendite lubade muutmiseks või tühistamiseks pärast II lisale vastava toimiku esitamist ja I lisas osutatud tingimuste kontrollimist (artikli 3 lõige 1).

57. Seega on minu arvates selge, et liikmesriikidel direktiivi 2010/28 artikli 3 lõikes 1 sätestatud tähtaja eiramise võimaldamine oleks vastuolus selle direktiivi sisemise loogikaga, mille kohaselt selle ülevõtmise tähtaeg langeb kokku tähtajaga, mis on kehtestatud selleks, et võimaldada liikmesriikidel olemasolevaid metalaksüüli sisaldavate taimekaitsevahendite lube muuta või need tühistada.

58. Teiseks tuleb samuti meelde tuletada, et kui olemasoleva metalaksüüli sisaldava taimekaitsevahendi loa omanik ei suuda nimetatud tähtaja lõpuks tõendada, et ta vastab direktiivi 2010/28 artikli 3 lõike 1 tingimustele, nimelt, et tal on II lisale vastav toimik või õigus sellega tutvuda, tuleb seetõttu seda luba muuta või see tühistada. Kui liikmesriigid võiksid 31. detsembri 2010 tähtaega pikendada, rikuks see raskelt direktiivi 2010/28 selle sättega kogu liidus kehtestatud ühtset korda, mis hõlmab tingimusi, mille alusel tuleb liikmesriikidel metalaksüüli sisaldavate taimekaitsevahendite lube muuta või need tühistada, nagu ka nende lubade valdajatele kehtestatud kohustusi seoses nende toodete kohta toimikute esitamisega.

59. Kolmandaks tuleb analüüsida Hispaania valitsuse seisukohta. See valitsus leiab, et liikmesriigid võisid direktiivi 2010/28 artikli 3 lõikes 1 sätestatud tähtaega pikendada kõikidel nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel.

60. Niisugune lähenemisviis mind ei veena.

61. Nagu käesoleva ettepaneku punktidest 47 ja 48 nähtub, on direktiivi 2010/28 artikli 3 lõikes 2 ette nähtud toimeainena metalaksüüli sisaldavate lubatud taimekaitsevahendite uuesti hindamise menetlus. Selle menetluse jaoks on selles õigusnormis „[e]randina lõikest 1“ kehtestatud pikem tähtaeg, mis lõpeb neli aastat pärast selle direktiivi jõustumist, st 30. juunil 2014.

62. Seepärast näib mulle õigustatud tõstatada järgmine küsimus: kas see erandi tegemine oleks asjakohane, kui – nagu märgib Hispaania valitsus – liikmesriigid võiksid kõikidel nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel direktiivi 2010/28 artikli 3 lõikes 1 sätestatud tähtaega pikendada?

63. Vastus sellele küsimusele on minu arvates selge, seda enam, et – tuletan meelde – see tähtaeg on sama mis direktiivi 2010/28 ülevõtmiseks ette nähtud tähtaeg.

64. Seda seisukohta kinnitab direktiivi 2010/28 põhjendus 8, milles on sätestatud, et „[i]lma et see piiraks direktiiviga 91/414/EMÜ kindlaks määratud kohustusi, mis kaasnevad toimeaine lisamisega I lisasse, tuleks *pärast* toimeaine *loetelusse lisamist* anda liikmesriikidele *kuus kuud* metalaksüüli sisaldavate taimekaitsevahendite kehtivate kasutuslubade läbivaatamiseks, et tagada direktiivis 91/414/EMÜ, eriti selle artiklis 13 sätestatud nõuete ja I lisas sätestatud tingimuste täitmine. […]“ [24].

65. Neljandaks ja viimaseks tuleks arvesse võtta ka direktiivi 91/414 artikli 8 lõike 2 viimast lõiku, mille kohaselt pärast seda, kui komisjon on võtnud vastu otsuse lisada toimeaine I lisasse, *„peavad liikmesriigid tagama*, et asjaomased load, mis on antud taimekaitsevahenditele, tühistamine või muutmine toimub *ettenähtud aja jooksul*“ [25].

66. Liikmesriigi kohustused ja konkreetselt tagajärjed, mis kaasnevad sellega, kui loa omanik avaldab enne direktiivi 2010/28 artikli 3 lõikes 1 sätestatud tähtaja lõppu, et tal ei ole direktiivi 91/414 II lisale vastavat toimikut või õigust sellega tutvuda, et liikmesriik võtaks vastu otsuse, nähtuvad tegelikult selgelt direktiivi 2010/28 eespool viidatud sätetest ja põhjendustest, nagu ka direktiivi 91/414 artiklitest 4 ja 13.

67. Seega tuleb direktiivi 2010/28 artikli 3 lõiget 1 selle kontekstis tõlgendada nii, et selles ette nähtud kuupäev 31. detsember 2010 on kohustuslik tähtaeg, mida liikmesriigid ei saa pikendada. Direktiivi 91/414 ja direktiivi 2010/28 ülesehituse seisukohast ei ole liikmesriikide pädevuses otsustada, et tuleb võtta vähem piiravaid meetmeid kui toote turuleviimise loa tühistamine.

68. See tõlgendus võimaldab saavutada ka direktiivi 2010/28 eesmärki, nagu ma allpool selgitan.

c) Direktiivi 2010/28 artikli 3 lõike 1 teleoloogiline tõlgendamine

69. Tuletan kõigepealt meelde, et kui tekib vajadus tõlgendada rakendusdirektiivi, nagu direktiiv 2010/28, siis tuleb seda võimaluste piires tõlgendada alusdirektiivist lähtudes [26].

70. Selleks tuletavad direktiivi 91/414 põhjendused 5, 6 ja 9 meelde, et selle direktiivi eesmärk on kõrvaldada tõkked nende taimekaitsevahenditega ühendusesiseselt kauplemiselt, säilitades sealjuures inimeste ja loomade tervise- ning keskkonnakaitse kõrge taseme [27].

71. Nagu juba eespool märgitud, tagab selle eesmärgi saavutamise ühelt poolt direktiiviga 91/414 kehtestatud nõue, et taotleja peab esitama II lisale vastava toimiku, nii toimeaine I lisasse kandmiseks kui ka taimekaitsevahendite loa saamiseks [28], ja teiselt poolt komisjonile jäetud õigusega kehtestada I lisasse kantud toimeaine kasutustingimused, et tagada nende kasutamise ohutus [29]. Järelikult oleks direktiivi 2010/28 artikli 3 lõikes 1 – ja on oluline meenutada, ka teistes registreerimisdirektiivides – sätestatud tähtajast mitte kinni pidamine selle eesmärgiga vastuolus, kuna taimekaitsevahendid, mis sisaldavad toimeaineid, mis ei vasta direktiivi 91/414 I lisa nõuetele ja mis võiksid nimelt sisaldada mürgiseid lisandeid komisjoni kehtestatud künnisest suuremal määral, võiksid jääda turule pärast direktiivi 2010/28 siseriiklikusse õigusesse ülevõtmise tähtaega.

24 Kohtujuristi kursiiv.

25 Kohtujuristi kursiiv.

26 Kohtuotsus, 22.5.2008, Feinchemie Schwebda ja Bayer CropScience (C-361/06, EU:C:2008:296, punkt 49).

27 Vt selle kohta kohtuotsused, 18.7.2007, Industrias Químicas del Vallés *vs*. komisjon (C-326/05 P, EU:C:2007:443, punkt 74) ja, 14.9.2006, Stichting Zuid-Hollandse Milieufederatie (C-138/05, EU:C:2006:577, punkt 43).

28 Komisjon selgitas, et toimeaine ja seda sisaldava taimekaitsevahendi ohutuse tõendamiseks on II lisale vastava toimiku andmed vajalikud.

29 Vt käesoleva ettepaneku punktid 36–39.

72. Seega on selge, et liikmesriikidel ei ole õigust seda tähtaega pikendada ega omistada selle möödumisele muid tagajärgi peale selle, mille on liidu seadusandja ette näinud ühetaoliselt kõikide liikmesriikide puhul[30]. Seepärast on see, kui liikmesriikidel lubatakse direktiivi 2010/28 artikli 3 lõikes 1 ette nähtud läbivaatamistähtaega pikendada, minu arvates direktiivi 91/414 eesmärgiga vastuolus.

73. Lisaks, nagu komisjon on oma seisukohtades õigesti märkinud, oli direktiivi 2010/28 vastuvõtmise kuupäevast selle direktiivi artikli 3 lõikes 1 sätestatud aja lõpuni rohkem kui kaheksa kuud, mis oli ette nähtud just selleks, et võimaldada lubade omanikel koguda vajalikku teavet ja liikmesriikidel võtta vastu otsus. Pärast direktiivi 2010/28 liikmesriikide õigusesse ülevõtmise tähtaja möödumist ja eesmärgiga võtta vastu olemasolevate lubade läbivaatamise otsus, tuleb kõik tooted, mille kohta ei ole II lisa kohast toimikut esitatud, turult kõrvaldada[31].

74. Vastupidi Hispaania valitsuse väidetele leian ma, et see tõlgendus ei ole kuidagi vastuolus direktiivi 91/414 eesmärgiga, kuna see võimaldab ühtaegu austada teataja õigusi ja tagada taimekaitsevahendeid, mille kohta ei ole vajalikku toimikut esitatud, turule ei viida.

75. Seega tuleneb käesoleva ettepaneku punktidest 69–74, et direktiivi 2010/28 artikli 3 lõike 1 niisugune tõlgendus, mille kohaselt liikmesriigid võivad selles artiklis ette nähtud tähtajast mitte kinni pidada, oleks vastuolus selle õigusnormiga liidu seadusandja taotletud eesmärgiga.

4. Liikmesriikide kohustused seoses lubatud taimekaitsevahendite uue hindamise menetlusega

76. Euroopa Kohus on juba korduvalt käsitlenud küsimust, millised on liikmesriikide kohustused seoses taimekaitsevahendite olemasolevate lubadega pärast aine kandmist direktiivi 91/414 I lisasse[32]. Euroopa Kohtu senised kohtuotsused võivad anda meile direktiivi 2010/28 artikli 3 lõike 1 tõlgendamiseks tarvilikke juhiseid.

77. Esimesel korral, kohtuasjas, milles tehti kohtuotsus Industrias Químicas del Vallés *vs*. komisjon[33], Euroopa Kohus tühistas otsuse 2003/308.

78. Käesolevas asjas väitis erinevalt IQV-st ja komisjonist Sapec Agro kohtuistungil, et selles kohtuasjas Euroopa Kohus väidetavalt otsustas võimaluse üle kõnealust tähtaega pikendada, võttes arvesse juhtumi asjaolusid, käesoleval juhul pädevate asutuste tegevuse vastuolulisust.

79. Selles osas tuleb rõhutada, et see argument näib põhinevat nimetatud kohtuotsuste vääral tõlgendamisel.

80. Esiteks käsitles kohtuasi, milles tehti kohtuotsus Industrias Químicas del Vallés *vs*. komisjon, tähtaega, mille määras komisjon selles institutsioonis toimuva menetluse raames toimeaine kandmiseks direktiivi 91/414 I lisasse,[34] ja komisjoni, mitte liikmesriikide võimalust seda tähtaega muuta[35]. Seevastu põhikohtuasjas, mis käsitleb liikmesriikides toimuvat menetlust, on oluline teha kindlaks, kas liikmesriigid võivad komisjoni määratud tähtaega ühepoolselt pikendada[36].

30 Vt käesoleva ettepaneku punktid 67 ja 72.

31 Ilma et see piiraks võimalust loamenetlust uuesti alustada.

32 Märgin, et põhikohtuasjas ei ole küsimust, millised oleksid võimalikud tagajärjed liikmesriikidele, kui nad ei muuda või tühista niisuguste metalaksüüli sisaldavate taimekaitsevahendite lubasid, mis ei vasta direktiivi 91/414 nõuetele, direktiivis 2010/28 määratud tähtaja jooksul, tõstatanud eelotsusetaotluse esitanud kohus ega pooled, nii et seda ei ole vaja käsitleda.

33 Kohtuotsus, 18.7.2007 (C-326/05 P, EU:C:2007:443).

34 Vt käesoleva ettepaneku punkt 38.

35 Kohtuotsus, 18.7.2007, Industrias Químicas del Vallés *vs*. komisjon (C-326/05 P, EU:C:2007:443).

36 Vt käesoleva ettepaneku punkt 39.

81. Teiseks, kohtuotsuses Industrias Químicas del Vallés *vs*. komisjon tugines Euroopa Kohus asjaolule, et pädevad asutused olid pannud taotleja ettearvamatusse ja keerulisse olukorda ning olid toiminud vastuoluliselt, mida ei olnud Euroopa Kohtu hinnangul komisjon vaidlusaluse otsuse vastuvõtmisel ja nimetatud tähtaja pikendamisest keeldumisel arvesse võtnud [37]. Põhikohtuasjas, vastupidi, taotleja väidab, et tal on raskusi täielikku toimiku valmis saamisega, kuigi niisuguse toimiku esitamise kohustus oli kehtestatud menetluse algusest peale.

82. Pealegi tuleb meelde tuletada, et eelotsusetaotluse esitanud kohus rõhutab, et tema menetluses olevas kohtuasjas ei tekitatud Sapec Agrole mingit segadust vastuolulise tegevusega [38].

83. Teises kohtuasjas, milles tehti kohtuotsus Feinchemie Schwebda ja Bayer CropScience [39] direktiivi 91/414 ja ühe registreerimisdirektiivi kohta [40], mille artikliga 1 kanti selle direktiivi I lisasse toimeaine „etofumesaat“, oli vaja kindlaks teha, kas liikmesriigid olid viimati nimetatud direktiivis ette nähtud tähtaja jooksul kohustatud nimetatud ainet sisaldava taimekaitsevahendi olemasoleva loa tühistama põhjusel, et selle loa omanikul ei olnud loa uuesti läbivaatamiseks II lisa kohast toimikut või õigust niisuguse toimikuga tutvuda.

84. Täpsemalt otsustas Euroopa Kohus, tuginedes kõnealuse sätte sõnastusele [41], milles ei olnud märgitud, et liikmesriigid peavad olemasolevate taimekaitsevahendite lubade uueks läbivaatamiseks ette nähtud tähtaja jooksul kontrollima, kas omanikel on olemas II lisale vastav toimik või õigus sellega tutvuda [42], et direktiivi 2002/37 artikli 4 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et see ei pane liikmesriikidele kohustust lõpetada etofumesaati sisaldavale taimekaitsevahendile väljastatud luba enne ettenähtud tähtaega põhjusel, et selle loa omanikul ei ole II lisa kohast toimikut või õigust sellega tutvuda [43].

85. Selles kohtuasjas vaidlusalune küsimus ei olnud siiski, kas registreerimisdirektiiviga määratud tähtaeg on liikmesriikidele kohustuslik selleks, et kontrollida, kas olemasolevate lubade omanike puhul on kohustus, et neil on olemas II lisale vastav toimik või õigus sellega tutvuda, täidetud, nagu käesolevas asjas, vaid selles, mida liikmesriigid pidid selle tähtaja jooksul tegema.

86. Käesolevas asjas on direktiivis 2010/28, mille artikli 3 lõikes 1 on nimetatud eespool viidatud toimikut, nagu ka põhjenduses 9 sõnaselgelt märgitud, et liikmesriigid peavad kontrollima, et loa valdajatel oleks niisugune toimik olemas.

87. Kaks viimast olulist aspekt, mida komisjon kohtuistungil selgitas, väärivad minu arvates mainimist: ühelt poolt on tegu referentliikmesriigi kohustustega ja teiselt poolt Sapec Agro ja Hispaania valitsuse nimetatud võimalusega turule viidud taimekaitsevahendite lubade kehtivus peatada.

88. Referentliikmesriigi, Portugali Vabariigi kohustuste kohta märkisid Sapec Agro ja Hispaania valitsus, et see liikmesriik ise hilines [44].

37 Kohtuotsus, 18.7.2007, Industrias Químicas del Vallés *vs*. komisjon (C-326/05 P, EU:C:2007:443, punktid 79–86).

38 Vt käesoleva ettepaneku punkt 27.

39 Kohtuotsus, 22.5.2008 (C-361/06, EU:C:2008:296).

40 Komisjoni 3. mai 2002. aasta direktiiv 2002/37, millega muudetakse nõukogu direktiivi 91/414/EMÜ toimeaine etofumesaadi lisamisega (EÜT 2002, L 117, lk 10; ELT eriväljaanne 3/35, lk 450).

41 Direktiivi 2002/37 artikli 4 lõige 1. Vt kohtuotsus, 22.5.2008, Feinchemie Schwebda ja Bayer CropScience (C-361/06, EU:C:2008:296, punktid 44 ja 45).

42 Tõepoolest, komisjon muutis registreerimisdirektiivide redaktsiooni alles 2005. aastal. Sellest ajast alates näevad need sätted ette liikmesriikide kohustuse kontrollida registreerimisdirektiiviga taimekaitsevahendite lubade läbivaatamise menetluse jaoks ettenähtud aja jooksul, et loaomanikel on olemas direktiivi 91/414 II lisale vastav toimik või õigus sellega tutvuda. Kohtuotsus, 22.5.2008, Feinchemie Schwebda ja Bayer CropScience (C-361/06, EU:C:2008:296, punktid 53 ja 54).

43 Kohtuotsus, 22.5.2008, Feinchemie Schwebda ja Bayer CropScience (C-361/06, EU:C:2008:296, punkt 55).

44 Vt käesoleva ettepaneku punkt 19.

89. Komisjon täpsustas sellega seoses, et iga aine puhul sekkub referentliikmesriik toimeainete lubamise etapis ja koostab esialgse hindamisaruande. Seevastu liikmesriikide poolt lubade uue läbivaatamise etapis ei ole direktiivi 2010/28 kohaselt *referentliikmesriigil mingit rolli*. Ent arvestades asjaolu, et see referentliikmesriik tunneb asjaomast ainet hästi, on komisjoni suunistes tehtud liikmesriikidele ettepanek sõlmida *mitteametlik kokkulepe*, mis näeb ette, et samaväärsuse hindamist kõikide turul olevate ainete puhul saaks teha referentliikmesriik, kuigi ametlikult on see iga liikmesriigi kohustus individuaalselt [45].

90. Seda liikmesriikide mitteametlikku kokkulepet oma töö lihtsustamiseks – mida ei ole direktiivis 2010/28 ette nähtud – ei tohiks seega samastada nimetatud liikmesriigi ametliku kohustusega. Järelikult ei olnud Portugali Vabariigil loamenetluse suhtes muid kohustusi peale eelmises punktis osutatud kohustuste.

91. Taimekaitsevahendite lubade peatamise võimaluse kohta märkis Hispaania valitsus oma kirjalikes ja suulistes seisukohtades, et Sapec Agro loa peatamine oli selle loa tühistamisele alternatiivne abinõu.

92. Tuletan siiski meelde, et niisugust peatamist ei ole ette nähtud direktiiviga 2010/28 ega direktiiviga 91/414. Direktiivi 91/414 artikli 8 lõige 2, mis on selles suhtes asjassepuutuv säte, näeb nimelt ette, et liikmesriigid „tagavad, et asjakohaste lubade *andmine, tühistamine* või *muutmine* toimub ettenähtud aja jooksul“, nägemata mingil viisil ette lubade kehtivuse peatamist [46].

93. Minu arvates tuleneb käesoleva ettepaneku punktidest 52–75 selgelt, et liikmesriigid ei või komisjoni poolt kõikidele liikmesriikidele kehtestatud tähtaega pikendada ja et see tähtaeg kehtib kõikidele taimekaitsevahendite lubadele.

94. Seepärast olen seisukohal, et esimesele eelotsuse küsimusele tuleb vastata, et direktiivi 2010/28 artikli 3 lõikes 1 ette nähtud tähtaeg 31. detsember 2010 on kohustuslik tähtaeg ja liikmesriigid ei saa niisugust tähtaega pikendada.

95. Esimesele küsimusele pakutud vastust arvestades ei ole vaja teisele küsimusele vastata.

V. Ettepanek

96. Kõiki eespool esitatud kaalutlusi arvestades teen Euroopa Kohtule ettepaneku vastata Tribunal Supremo (kõrgeim kohus, Hispaania) esitatud eelotsuse küsimustele järgmiselt:

Komisjoni 23. aprilli 2010. aasta direktiivi 2010/28/EL, millega muudetakse nõukogu direktiivi 91/414/EMÜ, et lisada toimeainete hulka metalaksüül, artikli 3 lõikes 1 ette nähtud tähtaega 31. detsember 2010 tuleb tõlgendada nii, et see on kohustuslik tähtaeg ja liikmesriigid ei saa niisugust tähtaega pikendada.

45 Suunised taimekaitsevahendite loamenetluste kohta pärast olemasoleva toimeaine kandmist nõukogu direktiivi 91/414/EMÜ I lisasse, dokument Sanco/10796/2003 – rev. 10.4, 2.10.2009.

46 Kohtujuristi kursiiv.